NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. V Ljubljani v sredo 16. maja 1855. List 39.

Iz občnega zbora c. k. krajnske kmetijske družbe v Ljubljani.

(Dalje).

Potem ko je v imenu glavnega odbora dr. Bleiweis zboru vse ravno podpisane družtvine zadeve vediti dal, so prišli predlogi podružnic in nektere druge družbi pismeno poslane sporočila na versto.

V ti versti poprime predsednik podružnice ljubljansko-verhniške gosp. Anton Galle pervi besedo naznanjajoč željo: naj bi današnji zbor sklenil prositi sl. ministerstvo, da bi se kmali kmali izdala postava za družino (posle). Zbor, prepričan te potrebe, enoglasno poterdi ta predlog, in gosp. deželni poglavar obljubijo, prošnjo podpirati pri ministerstvu.

Podružnica boštajnska želí: naj bi kmetijska družba kakor koli pripomogla, da bi v tem toplem, za čbele kaj pripravnem kraji se čbelarstvo bolj povzdignilo. — Dr. Bleiweis v imenu glavnega odbora na to odgovarja, da bi družba gotovo rada tudi v tem pomagala, pa ji ni moč kaj druzega storiti, kakor s poduučenjem nagniti gospodarje k pridnišemu čbelarstvu in v ta namen nekoliko iztisov izverstnega Jonketovega „Čbelarčka“ razdeliti v tisti podružnici. Kar pa sicer čbelarstvo na Krajnskem zadeva — govorí dr. Bleiweis na dalje — menda ne bo napak rečeno, ako pravimo, da gré čbelarija poslednje leta sploh rakovo pot, ker gospodar se le s tem rad pečá, kar mu dobička donaša, ker pa je jel sirup spodrinovati sterd, lojec (stearin) pa tlačiti vosek, se prodaja unega in tega manj kakor nekdaj. Gospod fajm. Čuk so dostavili temu še, da čbelam spomladi hrane primanjkuje, kjer ni dovelj resíce, in kjer ni te, je s čbelarstvom zmiraj težava. Gosp. J. Dermel reče na to, da ne tají omenjenih zaderžkov, da bi pa vendar pri vsem tem za ta kraj brez dobička ne bilo, ako bi se gospodarji bolj z veseljem poprijeli čbelarstva. — Zbor sklene po nasvetu glavnega odbora nekoliko iztisov „Čbelarčka“ razdeliti v tem kraji.

Kerško-kostanjevška podružnica želi, da bi družba skerbela za mašino, s ktero se drenažne cevi delajo in ktera bi se sem ter tje po deželi razpošiljala, da gospodar, ki ima glino pri rokah, bi si zamogel sam delati cevi za drenažo; za začasno rabo te mašine naj bi pa gospodar, ki se je poslužuje, plačal določeno tarifo. — Sklenjeno je bilo, naj glavni odbor skusi to željo spolniti.

Podružnica krajnska je razodela željo po plemenskem biku, kterega okolica ta živo potrebuje. — Gosp. predsednik so rekli, da pervi bik, ki pride zdaj na deželo, je namenjen na Verhniko, ker se je verhniška podružnica že lani za-nj oglasila, — drugi pa se bo dal, morebiti že v jeseni, v Krajn.

Podružnica ložka na Notrajnskem ponavlja prošnjo za ponovljeni oklic postave zastran mlevšine in ojstrega spolnovanja, ker marsikter mlinar jemlje merico kakor ga je volja. — Družba bo ponovila prošnjo; gosp. deželni poglavar so se tudi spomnili spisa Križnogorskega v „Novicah“ o ti zadevi, ktera je sedaj toliko važniša, ker je zito že samo po sebi drago, po brezvestni mlevšini pa še dražje prihaja.

Po tem je bilo pismo vodja višje kmetijske učilnice ogersko-altenburške slavnega gosp. dr. Pabst-a zboru brano, ki ga je nedavno družbi pisal in v kterem gosp. Pabst, kteri veljá za enega izmed naj bolj učenih kmetovavcov in živinorejcov, potem kar je lani sam na Krajnskem vidil in iz „popisa našega kmetijstva“ bral, nektere dobrovoljne svete razodeva. V tem pismu obžaluje, da zemljišča lepe krajnske dežele so tako silo razkosljane, da res na tacih majhnih zemljicah ni moč po vodilih pravega kmetijstva gospodariti; odtod izvira druga nadloga, da se ne more toliko klaje za živino pridelovati, kolikor bi je potreba bilo, in naravni nasledek tega je potem, da se na Krajnskem tako malo živine redí (na 100 ljudí na Krajnskem je le 37 glav goveje živine, ko jih v druzih planinskih deželah našega cesarstva po 50 in tudi po 100 pride). Ker so zemljišča tako silo razkosljane — pravi — se skor ne mora terjati, da bi se na njivah veliko več detelje sejalo, — pa to je mogoče, da bi se več koruze, korenja, burgundske pese povzelo v kmetijstvo, ker to so vsi takošni sadovi, ki pomagajo gospodarju krepko na noge; če bo več klaje, se bo lahko redilo več živine in obilniša živina bo dajala več gnoja. Posebno pa naj bi se več turšice sadilo, zakaj turšica in med njo fižol, buče itd. je gotovo za gospodarje majhnih zemljišč perva in naj imenitniša stvar. Ona, če gospodar prav ravná, z enim samim pridelkom povračuje dvojni pridelk druzih sadežev — pridelk žita in pa zavolj slane tako nevarne ajde, ki jo je kmetovavec na sterniščе sejal. Bog obvari — pravi nadalje — da bi svetoval, naj bi se ajda popolnoma opustila, — naj je ostane toliko, kolikor je je prav, kakor drugo žito, al koruzi naj se določuje več prostora s fižolom, bučami, repo in peso. Krajnske doline so še gorkeje od štajarskih — in vendar se na Štajarskim veliko veliko koruze prideluje, na Krajnskem pa tako malo!“ — Gosp. predsednik dostavljajo temu skoz in skoz resničnemu svetu še nektere opomine, naj bi se naši gospodarji bolj turšice poprijeli in pa klaje za živino, da se povzdigne domača reja, in ker oni radi besedo tudi z djanjem podpirajo, so razdelili že pred in v zboru lepe koroške koruze, ki so jo ravno dobili.

Da so tudi goli turšični sterži v moko zmleti dobri za moko, se je zbor prepričal iz 4 ravno iz Gradca od sl. štajarske kmetijske družbe poslanih hlebčkov kruha, kteri na pol iz steržene moke na pol pa iz navadne spečen, je bil zbranim družtvenikom, ki so ga pokusili, prav všeč. (Od mlina, v kterem se turšični sterži prav lahko melejo, bomo drugo pot v našem listu več povedali).

Ker je mnogospoštovani gosp. dr. Pabst v svojem dopisu za veliko nadlogo kmetijstva spoznal preveč

razkosljane zemljiša na Krajnskem, vprašajo gosp. deželni poglavar: ali bi ne bilo prav, da bi družba zavolj tega se obernila do vladarstva, da bi se presilno razkosevanje saj za naprej branilo? Zbor enoglasno odgovorí, da bo.

Gosp. dr. Schmiedel-novo pismo o zadevah cerkniškega jezera (bravcem „Novíc“ že znano) je bilo z veseljem zaslišano in mu od kmetijske družbe vsa podpora zagotovljena.

(Dalje sledí.)

Starozgodovinski pomenki.

Cvetlica Lotos in njeni pomen na noriških rimskih kamnih.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Dalje.)

Al v slovanskem bogočastji še nahajamo ožje razmere kakor pa le občenost misel (idej); nahajamo namreč z malimi unanjimi spremenami čisti indiški značaj vkljub protigovoru Schwenckovemu, ki terdi, da primerjanje slovanskega bogočastja z indiškim ni prikladno [1]). Naj je ta enakost nastala za tega voljo, ker je slovansko pleme naj dalje v zavezi ostalo z indiškim, ali za tega voljo, ker se ni nikdar tako mešalo z drugimi narodi in v zadevah vére zmiraj samostalnost in neoskrunjenost si ohraniti prizadevalo — sorodnost je djanska (faktiška); — že smo jo v svojih spisih mnogokrat dokazali, in jo bomo še.

Res je, da v slovanskem bogočastji ne smemo iskati vsih indiških basen, ktere so pozneje nastale po pesnikih in duhovnih, in ktere bi mi rajše imenovali „duhovne legende“, akoravno so v teh legendah misli izvirnega bogočastja v različni obleki najti, — al verozakonske mnenja, kakor jih naj starejše indiške bukve Vedas ohranujejo, se nahajajo v čudovitni enakosti v bogočastji slovanskem. Ako Mahabharata in Ramayana ne veljata v vsem za izvirnika slovanskega basnoslovja, velja vendar Vedas. Pa tudi Mahabharata in Ramayana nista popolnoma zavreči, ker Vede so izvirnik vére duhovnih, nikdar pa ne vére ljudstva [2]). Gotovo je ta okolščina imeniten dokaz, da primere slovanskega bogočastja z indiškim dalje sežejo, kakor čez „allgemeine“ vsim indoeuropejskim narodom občne, ker ne samo v mitiških slovanskih imenih nahajamo enake pomene z indiškimi, na priliko: Siva, Rama, Brama — primeri Siva, Radogost, Prome, Prove — temuč tudi priimena indiških božanstev v slovanskih zgodovinskih imenih. Tako, na primer, ima Višnu priimena Svabhu „per se existens“, Vanamali „florea serta gerens“. Genarduna „protector“, Višvaksena „dux universi“, Ramana „jucundus“, Kamapala „concupiscentiarum rector“, Sharndgui „ensifer“, Adhokšadži „omnia lustrans“, Talanka „sonantium dominus“ [3]) itd. Uprašam sedaj: kje imajo slovanske imena Soběslav, Svojata, Venceslav, Branimir, Branislav, Vsevolod, Radomir, Radoslav, Hotemir, Mečislav, Čedomir, Čedobor, Zvonimir, svoj razlog, ako ne v gori imenovanih indiških basnoslovskih priimenih Višnu-ta? Iz tega se pa več kakor le: „Das Allgemeine“ očitno razodeva.

Ali poglejmo priimena Shiva-ta, Brahanbhanu „crescens“, Shambu „fulminans“, Bargha „lucens, Shiva „bonus“, Shankara „terribilis“, Ugra „ferox“, Mahadeva „magnus“, „adjuvans“, „potens Deus“, Šastava „ulciscens“, Hara „destructor“, Sthanu „stabilis“, Durga „terribiliter“, „iracunde iens“, Bhava „sator“, generator [4]). itd. Prosim vsakega razumnega: kje bode iskal temelj enacih slovanskih starih zgodovinskih imen: Rastislav, Rostislav, Rastic, Perun, Bracislav, Boleslav, Uneslav, Bonjata, Lutomar, Lutomir, Lutibor, Mogemir *), Mistislav, Miescislav, Harovit, Stanislav, Spitihnev, Baba, Babo, Babuš, ako ne v indiškem bogočastji? Skoro vse nam znane staroslovanske zgodovinske imena se nahajajo v indiških različnih bukvah kot priimena božanstev, toraj se razjasnuje slovansko basnoslovje samo po sebi po indiškem. Ako se učeni dr. Holtzmann podstopi reči: „Ne dá se tajiti, da Indi in Gerki z enacimi besedami ne le take zapopadke izrazujejo, kteri pomenjajo perve potrebšine telesnega življenja, temoč tudi take, ktere razodevajo že izobraženo basnoslovje in pripovestnico“ (Zeitschrift f. vergl. Sprachforschung, zvez. VI. str. 489), kdo bo tajil, da med Indi in Vindi ne vlada enaka razmera? Priimena božanstev se najdejo že v Amarasinhu, kteri je 56 let pred Kristovim rojstvom živel. On pravi, da je zapopadek starejših knjig v svoj slovár vzel. Ker se ime Kršna že v Vedah najde, kterih početek daleč čez keršansko številoslovje sega, kdo si upa terditi, da te imena niso že bile v navadi, ko so Indi in Vindi v predzgodovinski dôbi še v Azii edina rodovina bili? Po tem uvodu se podamo v razlago svojega predmeta o pomenu cvetice lotos. (Dalje sledí.)

[1]) Schwenck „Mithologie der Slaven“ str. 5.
[2]) Heezen „Ideen“ I. Theil. Göttingen 1824 str. 125.
[3]) Glej „Amarasinha“ editio Paulini Romae. Sectio I. str. 16—19.
[4]) L. c. str. 28.

Spis.

*) Ime Bonjata, ktero je posebno pri starih Čehih bilo navadno, izpeljuje učeni Jungman od bonati = strah delati. Nahaja se íme Bonjata pogostoma na štajarskih rimskih kamnih v obliki Boniatus in Boniata, ravno tako Lutomar trikrat in Magemar večkrat. Znamenita je ta okolščina, da pri polabskih Slovanih se končajo imena na vit, n. pr. Rugevit, Harovit, Karevit, Porevit, pri Rusih in Polacih pa ravno tiste imena na slav: Poreslav, Pereslav, Svetoslav, pri Slovencih pa Karat, Borut, Rastic.

Spis.

Ozir po svetu.

Zemljanke Malorusov.

(Konec.)

Od zvunaj smo tedaj zemljanko pogledali in ogledali. Stopimo bliže in podajmo se v znotrajne sobe. Ravno kosijo. Okoli mize sedé gospodar, gospodinja, gospodarjeva dedica in njegov sin. „Sprosim milost, kušat' z nami!“ je pervi glas, ki nam prijazno nasproti doní. Serce nam mora zaigrati o ljubeznjivi priljudnosti in prijaznosti teh dobrih ljudí. In zares, ako nam je že od zvunaj čudna gomilica dopadala, vznotraj je gotovo še stokrat lepša in mileja. Kako lična sobica! Kako prijetno in hladno je, kako vse duhtí, kakor hladen zrak nas obdaja, ko nasproti zvunaj naj huja vročina pritiska! Od kod pa toliko blazega duha, od kod tolika prijetnost? Tla lične sobice so z duhtečo travo nastlane, stene in klopí z dišečim zelinjem okinčane. In kako pripravno, kako snažno in čedno je vse! Lepi pisani pertiči so po klopéh razpoloženi in na posteljah cela množina mehkih in vabljivih blazín. In v koti jaslice s cvetlicami, mičnimi pregrinjalici in lampicami — kako pazljivo, s kako detinsko pobožnostjo je vse olepšano! Mili ljudjé! vi nam pač živo dokazujete, da tudi pod zemljo Bog in postave vladajo.— Ozrimo se nekoliko krog sebe. Pervo, kar nam pred očí stopi, je peč, iz paličic z glino premazanih sostavljena, ki ob enem za kuharijo, kurjavo, sušenje zelín in še za druge namembe služi, ki je pa tako čudno narejena, da je ni moč brez podobe popisati. Gredoč dalje stopimo v drugo sobico, v kteri vsakoršno orodje nahajamo; v glinovi pomalani steni pa vidimo sopet celo rajdo majhnih votlinic, ki so vse lično izmalane in ob robéh z mičnimi podobami okinčane. V slednji teh votlinic sedí putka na jajčicih. Med orodjem zagledamo naj pred tako imenovano „stopko“, ki je v nobeni zemljanki ne manjka, za prosó mleti. Stopka ta pa ni druzega, ko bervno, položeno čez drugo bervno, ki ima na sprednjem koncu z železom okovano kladvo. To kladvo tičí v neki luknji v tléh, ki jo s

prosom napolnijo. Kdor melje, stopa na zadnji konec bervna, drugi konec bervna s kladvom se dviga in pada v luknjo, in tako se prosó oluši. To mlenje s stopko je poglavitno opravilo, ker je kaša narodna jéd. Med obema sobama je prazen prostor, v kterega stopnice od zvunaj peljejo. In v sredi tega prostora vidimo véliko lepo spleteno košaro ali „solomnik“, ki smo je zgoraj opomnili, in ki je tako velika, da gotovo več od 8 mernikov derží.

Ali — mračiti se je jelo, tedaj se moramo posloviti; mili ljudjé pa nas od sebe ne pusté. Daleč imamo do doma, — ostanimo čez noč pri njih. O kako se vsi razveselé, kako vse sem in tje teka, da bi nam le prav dobro postregli! Gospodinja zaneti ogenj na omenjenem ognjišču. Sin jame prosó mleti, in čez malo časa stojí naj boljša večerja na mizi: kaša, „boršt“ in cvertje, in k vsemu temu še mleko, da si ga boljega želeti ne moreš. Boršt, narodna jéd, obstojí iz pšena in jagnjetine, kar vse plava v kisljatem „kvasu“, ljubljeni narodni pijači Malorusov. Prideva se še mnogo dišeče zelenjave in neka merzla polivka poverh — zares, prav ukusna jéd. Med jedjo ali po jedi nam čversti sin kako „skazko“ pové, od zlate ribice, ali od ptiča z zlatim perjem itd. ali nam zapoje kako narodno pesmico, kterih imajo Malirusi na kupe, in kako lepih! Saj pravim, to je življenje, kakor v raji! — In zadremlje se nam; trudni smo, pojmo k pokoju! — Dobri ljudjé! V svoje vlastne čedne postljice nas hočejo pobasati, in sami na slami spati.

Preden še rano sonce skozi okno poluka, nas že vabljivo kosilice na mizi čaka — sladko mleko. Prav dobro se nam prilega, ker je zares mleko, da gà ni boljšega na svetu. — In zdaj pa se poslovímo od naših ljubih gostov! „Bog vam daj dobroje zdorovje! Bog vam daj slavu! Bog daj vašemu tělu i vašej duše štjast (srečo) i blaženstvo!“ S temi in takimi vljudnimi besedami nas pozdravljajo na vse zadnje še ti dragi Kosaci, žalostni, da nas že zgubé.

Za poduk in kratek čas.

Stare vraže še dandanašnji ljudstvo moré.

(Dalje.)

Ali pa reve vedó: od kod da toliko hudega pride? Zdihujejo pač, vedó pa ne. Pravijo: „Bog tepe otroke za „pregreške njih staršev. Kaj hočemo pomagati? kar je „komu Bog odločil, bo dosegel v svojem življenji. Ako je „nam napérčenega kaj dobrega, bo dobro; ako pa ne, saj ne „bo večno terpelo. Vsak mora svoj križ nositi“. Tako se tolažijo, ki se iz rev spraviti ne morejo. Pač res, lepe so te tolažne besede, one spričujejo, da še ni Božja luč v sercih ugasnila; pohlevna vdanost v Božjo voljo in poterpljenje s svojimi nadlogami krepča zares človeka v revah. Al tam, tam se ne prileže prav, kjer si je človek sam kriv svojih nadlog. In tako se nahaja v tistem sercu prečudna zmes pravega keršanstva in strašnega malikovavstva.

Kaj se to pravi: „kar je človeku namenjenega, temu se naj vselej udá, ker človek spremeniti ne more, kar mu je odločenega?“ Ali ni to pregrešno mnenje — turški fatalizem, ki ne nasprotuje samo nauku prave vére, ampak še zraven tega človeku jemlje moč in ga mami, da si iz rev in nadlog pomagati noče in ne more, ker misli da mora tako biti. Kdor misli: „Sem rojen berač, Bog mi je odločil beraško palico“, je že dosti, da je teh misel; gotovo bi ga slepa sreča mogla iskati, da bi kaj več postal. Tako se zgodí, da beraški otroci večidel tudi beračijo.

Kaj pa hoče reči: „Bog tepe otroke za pregrehe njih staršev?“ Kar si pri tem preprost človek večidel misli, je spet kriva véra, ker si misli Boga kakor nas enega, ki sovraži celo družino, če se mu gospodar zameri. Res pa je, da se naslednikom povračujejo hude dela njih prednikov, zakaj kjer je polna hiša krivih vraž in hudobij, se tudi mladina vsega navzame; — kar vidijo otroci pri svojih starših, kar slišijo od družine, ko je serce še občutljivo, se jih prerado prime in jih spremlja do groba. Dušne kakor telesne reve podedvajo otroci. Ko je pa v duhu zagnala kal spridenih misel, se kmali tudi v djanji pokaže, kakor hitro se mladeneč sam dela poprime. Kar je morilo dušo in truplo njegovih staršev, tudi njega morí; on je le ponovljeno življenje svojih staršev; dočakovati mu ni boljega, če se ni prerodil po naukih sv. matere cerkve in pa šole. In tako se pregrehe staršev preseljujejo res po otrocih; nesreča gré od hiše do hiše, od roda do roda. Kakor mladike na lesniki ko dorastejo, nosijo lesnike ne pa žlahnih jabelk, tako tudi na deblu človeštva, ki smo ga od korenine premišljevali, se zrašajo mladike ter staremu deblu enak sad obrodé. Lesnika se pa dá precepiti. Če je prevelika, da se žlahna mladika ne prime debla, se precepuje po mladikah, po vejicah in po vejah, dokler je še kaj neprijetnega sadú na starem deblu. Mahoma se pa ne dá vsa precepiti. Kar se je globoko v navadah in šegah ukoreninilo, se ne dá z enim hipom odpraviti. Malo bo opravil, ki bi hotel mahoma vse spreoberniti. Znano tisuč in tisuč je takih nesrečnih poskušinj. Vprè se, kar še kaj življenja ima, in če ob enem ljudstvu hočeš vzeti gerdobo, v kteri tičí, se vzdigne hrup, punt mu je za petami, ki se bojuje zato, kar je nekdaj očetom draga misel bila.

Je pa druga gotova pot k zmagi: po nji so hodili večidel vsi, kolikor jih je kaj dobrega za človeštvo storilo. Poterpežljivosti je treba in gorečega serca za blagor človeški. Samopridnež naj ostane pri svojem žaklji, — tukaj ne bo nič opravil. Tisti pa, ki ima serce za to, da ljudstvu odkritoserčno resnico pové, — ki ne pozná večega veselja, kot človeka na duši in telesu srečnega storiti, tisti naj ne omaguje nad težavo svojega poklica — stanovitno naj požlahnuje divjake! Kakor se drevó ohrani, če ga po vejah precepljaš, in donaša od leta do leta več dobrega sadú, tako se tudi ljudstvo le s poterpežljivim ravnanjem sčasoma na pravo pot tudi iz ukoreninjenih napčnih zapopadkov pripelje.

(Dalje sledí.)

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Milana 10. maja. Svilne gosence so se letos pri nas zakasnile, ker še murvinega perja manjka. V okolici veroneški in Mantovi so červi v 2. dôbi.

Iz Gorice. Časnik „Annotatore Friulano“ naznanja, da je tergovec Ritter v Gorici dovoljenje dobil za pripravljanje k napravi železnice iz Gorice v Gradiško.

Iz Gradca se piše časniku štaj. kmet. družbe, da je zmerzlína 22. in 23. aprila marelice, breskve in češnje popolnoma pokončala; tudi zgodnje hruške so zlo terpele, pozneje pa in jabelka pa ne. Koliko je mraz v nogradih škodoval, se dosihmal še ne more prav vediti; očitno je dozdaj, da so le mlade terte in posebno grubanice škodo terpele. Oreh, ki je leta 1850 zmerznil in od tistega časa malo ali nič rodil, je spet letos popaljen. Žito pa lepo kaže, čeravno rež, ki je iz začetka prav gosta stala, tam pa tam redkeja prihaja.

Iz Marburga. Sedaj je določeno, da sedež svitlega levantinskega škofa in kneza iz St. Andreja na Koroškem pride v Marburg na Štajarsko.

Iz Trebovlj na Štaj. Preteklo sredo je blizo nas neka ženska, ki je ob železnici za prešiče hrane nabirala, strašno smert storila. Čeravno je vodnik hlapona že od deleč z rokama naznanjal in upil, naj gré iz pota, se nekoliko avšasta ženska vendar ne spravi preč, — hlapon pridridra, jo zgrabi s svojim stranskim sukalom in verže s tako silo deleč na stran, da je bilo pri ti priči po nji. — Naj bi žalostna ta prigodba bila vnovič svarílo ljudem se že oddeleč ogibati vozovom po železnici, ki kakor blisk hitro pritekó in pokončajo vse, kar se jim nasprot stavi!

Iz Ljubljane. Naša kupčijska in obertnijska zbornica je položila na Dunaj prošnjo: naj bi se tudi v Ljubljani

napravila podružnica eskonte banke, ktere tergovci tukajšni že davno želijo, ker je Ljubljana precej imenitno kupčijsko mesto in je tergovcem večkrat težavno, potrebnega dnarja hitro kje dobiti. — Milostljivi knez in škof ljubljanski so novo osnovani katoliški družbi rokodelcov 100 fl. v podporo darovali. — Vsakoletna veselica v postojnski jami je že za binkoštni pondeljk (od 3. do 6. popoldne) napovedana. — Perve letošnje češnje smo v nedeljo dobili iz Tersta v Ljubljano.

Novičar iz raznih krajev.

Od 16. tega mesca bo tako imenovani „hitri voz" železnice (Schnellzug) tudi pri Laških toplicah (Bad Tüffer) eno minuto ostajal. — Po storjenem prevdarku je za to leto znesek gruntnih, hišnih in druzih nespremenljivih davkov v našem cesarstvu izrajtan na 86 milijonov in 724.561 fl.; med temi je col prevdarjen na 19 milijonov, tobak na 22, sol na 27 in loterija na 5 milijonov; — dohodki rudnikov so prevdarjeni na 11 milijonov in 728.353 fl. — Od srečk, vlečenih 21. dan preteklega mesca v veliki deržavni loterii na Dunaji (ktero je „novičar" ob svojem času naznanil) so bile prodane: stevilka 71.066 z naj višjim dobitkom od 80.000 fl. v mestu Tynecu na Českem, — štev. 218.236 z dobitkom od 30.000 fl. v Kremi v Lombardii, — štev. 136.613 z 20.000 fl. na Dunaji, — štev. 93.476 z 10.000 fl. v Neuhofu v gornji Austrii, — štev. 171.788 z 10.000 fl. v Vipavi na Krajnskem, — štev. 63.538 z 8000 fl. v Sisku, — štev. 33.533 z 8000 fl. v Mokronogu na Krajnskem in štev. 31.636 z 8000 fl. na Dunaji. Tabart je bila tedaj krajnska dežela posebno srečna; kdo pa so bili srečniki, ne vémo. — Cena mesa je po različnih mestih našega cesarstva dosti različna, posod pa visoka; na Dunaji veljá ta mesec funt mesa 16 krajc., v Pragi in Berni 14, v Tropavi 13, v Lvovu (Lemberg) 9, v Peštu 12, v Temešvaru 10½, v Insbruku 15 krajc. — Naj novejša novica kneza Goršakova od 6. t. m. razglaša iz vojske v Krimu slodeče: „sovražnik je pomnožil svoje baterije in približnice (Approchen) proti baštjonu 5 je pojačil; na baštjon 4 in 5 in na reduti Selenginsk in Bolinsk obrača žrela svojih topov naj bolj; mi pa vspešno streljamo nazaj; od 3. do 5. t. m. je razdjal dva podkopa; ponoči od 4. do 5. smo z majhno četico planili nad sovražnika in vjeli enega angležkega oficirja in 3 prostake; te dní smo tri magacine s smodnikom sovražniku sožgali. Na večer 1. maja je večina sovražnih ladij jadrala na morje; slišali smo, da z 10 do 15.000 vojaki; 2. dan so jih vidili memo Jalte jadrati; berž ko ne so se napotile proti Anapi". — V nedeljo so pričakovali na Dunaj odgovor francozke in angležke vlade na tiste poslednje ponudbe, ki sta jih rusovska poslanca predložila dunajskemu zboru, preden se je razderl. Časniki od vsih straní poterjujejo, da francozki poslanec Drouyn se je cesarju Napoleonu premehko obnašal v dunajskem zboru in da za tega voljo je iz ministerstva stopil, in nek ravno taka čaka angležkega ministra Russel-a, ker vsaki dan se pričakuje tudi prememba angležkih ministrov. Novi francozki minister unanjih oprav grof Valevski je stranski sin rajnega cesarja Napoleona I. z neko Poljakinjo, ki se je pozneje omožila z generalom Ornano-m; grof Valevski, nekdaj oficir in potem založnik in vrednik francozkega časnika „Patrie", je skušen diplomat in kot poslanec v Florencu, Madridu in poslednjič v Londonu se verlo vedel. Ko je unidan življenje Napoleona v smertni nevarnosti bilo, so mu poklonili tudi v Parizu bivajoči Poljci obžalovavno pismo, v kterem govoré od oživljenja nekdanjega poljskega kraljestva. Da Poljci svoje želje razglašajo, se v Parizu nihče ne čudi, čudno pa se je zdelo ljudém to in je tudi kurse na borsi enmalo potlačilo, da vladni časnik „Moniteur" je natisnil celo to pismo. Sliši se, da veliko nove armade pride iz Francozkega v Krim. Poslednje hudo bombardiranje skoz 11 dní je v vsem skupaj zedinjeni armadi prizadjalo nek za 10 milijonov frankov stroškov. Omer-paša ni nek posebno dober s francozkim in angležkim poveljnikom, ker ga silita, da bi začel vojsko z Rusi, njemu se pa nevarno zdí, „edino armado, ki jo Turčija ima" — kakor pravi — peljati premočnemu sovražniku nasprot. — Čudne reči so se zvedile iz preiskave angležkega vojskovanja v Krimu; po goljufii zakladavcev je armada angležka dobivala namesti gorušice (ženofa) poprove štupe z neko rumeno barvo, namesti kisa žveplene kisline, namesti zgostenega mleka konjskih možganov v vodi raztopljenih, namesti moke gipsa, namest portskega vina pa špirita pobarvanega s prežiliko. — Po obsodbi na smert so Pianori-ta peljali v ječo La Roquette, kamor se zaperajo na smert ali galejo obsojeni hudodelci; general-prokurator je bil že enekrat pri njem, da bi kaj zvedil od deležnikov tega hudodelstva, pa dosihmal je bilo vse zastonj, iz njega kaj spraviti. Da njegovo početje ni bilo posamno, se smé iz tega misliti, ker so nek sv. oče papež konec unega mesca brezimno telegrafno naznanilo prejeli, da se bo kmali v Parizu kaj zgodilo, kar bo vnelo punt v Rimu in po vsem Laškem. — Parižka obertnijska razstava ne bo pred koncem tega mesca v pravem redu.

Odgovor

na vprašanje v 17. listu letošnjih „Novic", in pa še ena prošnja.

V imenovanem listu sem bil prijazno poprašal, *če vé kdo kaj od literarne zapuščine rajnega gospod Blaža Likerja*, ter vljudno poprosil, *naj nam v „Novicah" ali pa po „Danici" razodene.* Znanci, prijatli in spoštovavci rajnega so z menoj od dné do dné, od lista do lista pričakovali, kdaj bodo kaj zvedili, pa — zastonj. Naj se toraj sam še enkrat oglasim in odgovorim na svoje vprašanje, *da je gotova resnica, da je bil rajni mnogo izverstnih pridig zapustil, in da so bile še pred malo leti v rokah častitega gospoda fajmoštra Eduarda Polaka.* Ta gospod so sami pri neki priložnosti v Ljubljani enemu svojih prijatlov nekako takole rekli: *„Zdaj pojdem v škofijo pozvedit, kako bi se dale pridige r. gospod Blaža Likerja na dan spraviti. To so izverstne pridige, vredne, da se natisnejo itd."*

Opiraje se na te besede se spoštovavci in znanci rajnega nadjamo ter svesto pričakujemo, da jih bodo častiti gospod E. Polak, kterih gorečnost in vnema za vse pravo in dobro je znana, ali sami kako na dan spravili, ali pa jih sl. vredništvu „zg. Danice" za njegovo zbirko izročili, ter s tem postavili na že vderto gomilo prezgodaj umerlega gospod Blaža

naj lepši spomin,

ki bo razširjal in množil dušni blagor Slovencov do poznih poznih časov.

Da bodo pa vsi prijatli rajnega prepričani resnice mojih besed, Vas, častiti gospod fajmošter, še enkrat lepo prosim, blagovolite nam v „Novicah" ali pa v „Danici" kratko popisati literarno zapuščino rajnega, ter pristaviti, ali, kdaj in pa kako jo mislite na dan spraviti.

Vaš iskreni spoštovavec
Andrej Likar.

V Sorici 13. maja 1855.

Št. 2895.

Razglas.

Od 15. tega mesca naprej ne smé na ljubljanskem mahu (močirji) nobeden zemljišč požigati tako dolgo, dokler ne bo c. k. komisija, kteri je skerb za pravo obdelovanje močirja izročena, očitno na znanje dala, kdaj in ktere močirske zemljišča so še za požiganje pripravne pa zato tudi dostojno pripravljene.

Mestni magistrat v Ljubljani 11. maja 1855.

Dr. Burger.

☞ 2 nova „Tantum ergo" (to je 5. in 6.) za 4 glasove z organo, na svetlo dal Greg. Rihar. Cena 15 kr.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.